

Till
Finansdepartementet
Skatte- och tullavdelningen
Enheten för inkomstskatt och socialavgifter

Remiss

Ert dnr: Fi2020/01877/S1

Datum
2020-04-24

Vår referens/våra referenser
Jesper Lundholm, Avtal och Politik

En tillfällig förstärkning av stödet vid korttidsarbete (Fi2020/01877/S1)

Inledningsvis

Nuvarande kris illustrerar tydligt nyttan med ett väl fungerande system för korttidsarbete, när det gäller att rädda långsiktigt livskraftiga verksamheter och jobb från att slås ut permanent. Det är även av stor betydelse för svensk konkurrenskraft och för jobben i Sverige på längre sikt att det finns ett väl fungerande system för korttidsarbete som ger verksamheter i Sverige likvärdiga förutsättningar som i viktiga konkurrentländer. Det gäller vid framtida allvarliga kriser, oavsett om de drabbar enskilda företag eller större delar av ekonomin, men är också en viktig faktor när företag väljer i vilket land de ska investera.

Unionen har tillsammans med andra parter inom industrin under en lägre tid varit delaktiga i utformningen av regelverket kring korttidsarbete. Olika delar av systemet är avvägda mot varandra, och det är för Unionen av stor betydelse att systemets långsiktiga funktionssätt värnas även under nuvarande kris. Det är, inte minst för att systemet ska få långsiktigt positiva effekter på svensk konkurrenskraft, viktigt att kostnader för dödvikts- och undanträngningseffekter hålls nere. Vi vill därför lyfta vikten av att synpunkter även fortsättningsvis inhämtas från Unionen och andra relevanta parter innan förändringar av systemet görs.

Unionen anser att systemet för korttidsarbete behöver vara robust och permanent. Det innebär att det bör iakttas försiktighet och att lagstiftaren så långt möjligt bör undvika snabba förändringar som avviker från de grundläggande principerna i systemet för korttidsarbete. En central aspekt vi vill lyfta avslutningsvis är vikten av att förändringar av systemet inte sker frekvent, då alla genomgripande förändringar får följeffekter för de avtalstecknande parterna, och de tiotusentals personer som redan har gått ned i arbetstid.

Synpunkter på förslagen i promemorian

Unionen tillstyrker förslaget att som en tillfällig åtgärd under tre månader införa ytterligare ett steg i systemet för stöd vid korttidsarbete som ger möjlighet till 80-procents arbetstidsminskning. Detta på grund av de exceptionella omständigheter som

råder i ekonomin och på arbetsmarknaden. Unionen invänder inte emot den löne-
minskning på 12 procent som föreslås för den tidsbegränsade perioden, men vill
betona vikten av att den ordinarie principen för fördelning av kostnaden mellan
parterna därefter åter följs under ordinarie tillämpning av korttidsarbete.

Efter tremånadersperioden anser Unionen, liksom finansdepartementet, att lagens
ordinarie steg för arbetstidsminskning åter ska tillämpas, med en maximal arbets-
tidsminskning på 60 procent.

Unionen delar vidare den bedömning som görs i promemorian att ytterligare möj-
ligheter till arbetstidsminskningar utöver 80 procent, och upp till 100 procent, inte
är lämpliga. Unionen bedömer, liksom finansdepartementet, att ytterligare steg
skulle öka risken för fusk och missbruk av systemet. Unionen vill även lyfta att ar-
betstidsminskningar därtill ökar risken för problem och negativa effekter i de för-
säkringar som avtalats mellan arbetsmarknadens parter.

Unionen ser positivt även på förslagen i promemorian om skärpt kontroll genom
möjlighet till kontrollbesök hos arbetsgivare som ansökt eller fått stöd för att kon-
trollera om arbetsgivaren är berättigad till stöd.

Samtidigt vill vi påtala att systemet för korttidsarbete är utformat så att företag först
ansöker om Tillväxtverkets godkännande, men sedan inte behöver ansöka om preli-
minärt stöd för en stödmånad förrän två kalendermånader från utgången av en stöd-
månad passerat. Därefter sker sedan också avstämning. Dessutom finns som ut-
gångspunkt möjlighet att lägga ut arbetsbefrielsen under en hel stödperiod och ar-
betstiden kan då variera under perioden. Allt detta sammantaget innebär att det inte
är förrän i ett relativt sent skede som det går att slutligt bedöma om den över-
enskomna arbetstidsminskningen har iakttagits under stödperioden, vilket bör beak-
tas vid införandet av regler för utökad möjlighet till kontroll.

Ytterligare synpunkter på centrala delar av regelverket

Nivåer för arbetstids- och löne- minskning

Idag finns en taknivå som innebär att staten inte lämnar stöd för lönedelar som
överstiger 44 000 kronor per månad. Därmed får arbetsgivare bära högre kostnader
för arbetstagare med lön över taket. En höjning av taket är därför enligt Unionen
centralt för att det svenska systemet ska vara långsiktigt välfungerande och konkur-
renskraftigt i jämförelse med systemen i viktiga konkurrentländer. I exempelvis
Tyskland som har ett etablerat och väl fungerande system för korttidsarbete finns
en taknivå för ersättningar till arbetstagarna som under 2018 låg på 6 500 euro per
månad. Även om det tyska systemet inte i alla delar är jämförbart med det svenska
systemet och det iofs är rimligt att ta hänsyn till respektive lands förhållanden så
visar det tyska exemplet ändå på behovet av en höjning av taket i det svenska syste-
met.

Till skillnad från de negativa konsekvenser och tillämpningsproblem som uppstår när nya steg införs mitt under pågående period med korttidsarbete, lyfts vid en höjning av taket kostnader omedelbart från företagen utan att det för med sig andra negativa konsekvenser. En påtaglig risk med det nuvarande taket på 44 000 kronor är att korttidsarbete kan komma att fördelas ojämnt mellan arbetare och tjänstemän trots att behov kan finnas, och att det också kan medföra en ökad risk för uppsägningar i tjänstemannagrupper.

Fasta steg för löneminskningar även över taknivån

En central utgångspunkt när systemet för stöd vid korttidsarbete utformades var att nivåerna för minskning av arbetstid och lön ska vara låsta, så att man lokalt inte kan avtala om andra nivåer. Att detta ska gälla även över taknivån har varit tydligt för industrins parter och stöds också av förarbetena till lagstiftningen. De centrala kollektivavtal om korttidsarbete som Unionen träffat med sina motparter, såväl inom industrin som i privata tjänstemannasektorn i övrigt, bygger också på den tydliga förutsättningen.

Lagen är däremot otydligt formulerad och Tillväxtverket har gjort tolkningen att det är fritt för parterna att avtala om lönedelar över taket, givet att detta har stöd i centrala avtal. Unionen anser att lagen bör ändras så att det tydliggörs att nivåerna för minskning av arbetstid och lön ska vara låsta även över taknivån. Ett möjligt sätt att hantera den frågan vore genom att flytta hänvisningar till taknivån från 4 § p. 2 och istället införa den i 17 §. Därmed tydliggörs att taknivån är relevant för beräkningen av stödets storlek medan avtalade lönesänkningar m.m. ska baseras på den faktiska lönen.

Förändring av regel om avstämning när Tillväxtverket godkänner stöd

Unionen önskar även påtala att regeln för avstämning i 19 § tredje stycket som lades till i samband med antagandet av 2019/20:132 ”Extra ändringsbudget för 2020 - Åtgärder med anledning av coronaviruset” kan medföra praktiska komplikationer. Anledningen är att arbetsbefrielsen under korttidsarbete kan läggas ut under en hel stödperiod och att arbetstiden då kan variera under perioden. Unionen anser att det finns anledning att överväga om regeln bör tas bort eller förändras för att fylla sitt syfte.

Martin Linder, Förbundsordförande, Unionen